

Mikkelin kaupungin sekä Hirvensalmen, Ristiinan, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Suomenniemen kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Perustelut

Mikkelin kaupunginvaltuusto 11.6.2012 § 54
Hirvensalmen kunnanvaltuusto 18.6.2012 § 26
Ristiinan kunnanvaltuusto 1.10.2012 § 65
Mäntyharjun kunnanvaltuusto 5.9.2012 § 20
Pertunmaan kunnanvaltuusto 18.6.2012 § 25
Suomenniemen kunnanvaltuusto 3.5.2012 § 20

Johdanto

Ympäristönsuojelumääräyksillä pyritään tarkentamaan lakien ja asetusten määrittämiä vaatimuksia ja velvoitteita paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Määräyksillä pyritään helpottamaan ympäristövalvontaa ja tuomaan selkeästi esille nykyisin valvonnassa sovelletut laintulkinnat ja näin varmistamaan elinkeinonharjoittajien ja kuntalaisten tiedonsaanti ja oikeusturva. Tavoitteena on myös vähentää byrokratiaa esim. vähentämällä ilmoitusmenettelyjä tietyin edellytyksin. Tarkentamalla ympäristönsuojelua koskevia määräyksiä pyritään pienentämään riskejä ja turvaamaan terveellisempi ja puhtaampi ympäristö.

Kuntakohtaisia ympäristönsuojelumääräyksiä on laadittu useilla paikkakunnilla. Mikkelin seudulla on nähty aiheelliseksi antaa tarkentavia ympäristönsuojelumääräyksiä mm. melua aiheuttavista toiminnoista ja niistä tehtävistä ilmoituksista, kunnostus- ja puhtaanapitotöistä, savu- ja hajuhaittojen ehkäisemisestä, kallionlouhinnasta ja murskauslaitosten toiminnasta, polttoaineiden ja muiden kemikaalien säilytyksestä, jätevesien käsittelystä kiinteistöillä sekä määritellä 9.3.2011 voimaan tulleen muutetun haja-asutusalueiden jätevesiasetuksen tarkoittamat alueet, joilla sovelletaan jätevesien puhdistuksen perusvaatimustasosta (BHK-reduktio 80 %, kokonaisfosforireduktio 70 % ja kokonaistyyppireduktio 30 %) poikkeavaa pilaantumiselle herkkien alueiden vaatimustasoa (BHK-reduktio 90 %, kokonaisfosforireduktio 85 % ja kokonaistyyppireduktio 40 %).

Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia säädöksiä ovat jätehuoltomääräykset ja rakennusjärjestykset. Ympäristönsuojelua koskevia määräyksiä on ollut yleisesti myös kuntien järjestys-säännöissä, jotka kumoutuivat 1.10.2003 voimaan tulleen järjestyslain myötä. Myös kaavamääräykset voivat koskea ympäristönsuojelua.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 LUKU: Yleiset määräykset

1 § Tavoite

Ympäristönsuojelumääräykset annetaan ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi. Tarkentamalla ympäristönsuojelua koskevia lain ja asetuksen taseoisia määräyksiä paikallisista olosuhteista johtuvien perustein pyritään ennalta ehkäisemään ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnille aiheutuvia haittoja ja turvaamaan kuntien asukkaiden elinympäristön säilyminen terveellisenä, viihtyisänä ja puhtaana.

Tavoitteena on myös vähentää byrokratiaa esim. keventämällä ilmoitusmenettelyjä tietyin edellytyksin.

2 § Määräysten antaminen ja valvonta

Ympäristönsuojelumääräykset antaa ympäristönsuojelulain 19 §:n mukaan kunnanvaltuusto. Ympäristönsuojelulain 21 §:n 1 momentin mukaan kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan teh-

tävät hoitaa kunnan määräämä toimielin, joka Mikkelin kaupungissa on ympäristölautakunta. Mikkelin kaupungin ympäristölautakunta hoitaa sopimukseen perustuen myös Hirvensalmen, Ristiinan, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Suomenniemen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät.

Ympäristölautakunta voi ympäristönsuojelulain 21 §:n 2 momentin mukaan siirtää sille kuuluvaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle kuntien ympäristöhallinnosta annetun lain säännösten mukaisesti. Hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä koskevat päätökset tulee kuitenkin käsitellä lautakunnassa. Kuntien ympäristöhallintolain 7 §:n mukaan kunnanvaltuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle, jollei laissa toisin säädetä. Viranhaltijalle, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvia tehtäviä, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Nykyisellään viranhaltijatasolla annetaan mm. lausunnot tavanomaisista vesistöjen ruoppauksista sekä tehdään päätökset ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisista ilmoituksista (ns. meluilmoitus).

3 § Määräysten soveltaminen

3.1

Ympäristönsuojelulain 1 luvussa 'Yleiset säännökset' on säädetty mm. lain tavoite, soveltamisala, määritelmät, yleiset periaatteet ja velvollisuudet sekä kiellot. Lain 2 luvussa 'Asetukset ja määräykset' on annettu valtioneuvostolle oikeus antaa asetuksella tarpeellisia säädöksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Koska valtioneuvoston antamat ympäristönsuojelua koskevat asetukset ovat usein yleisluontoisia, on perusteltua antaa niitä täydentäviä ja käytännön tilanteita selventäviä paikallisia määräyksiä. Ympäristönsuojelumääräyksillä tarkennetaan yleisesti hyväksyttäviä velvoitteita tarpeettoman haitan ehkäisemiseksi.

3.2

Kohdassa on lueteltu YSL 19 §:n mukaiset määräysten sääntelyalan rajoitukset. Poikkeuksena siitä, että määräykset eivät voi koskea luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa, on YSL 60 §, jonka mukaista ilmoitusvelvollisuutta voidaan ympäristönsuojelumääräyksillä eräissä tapauksissa rajata.

4 § Suhde muihin määräyksiin

4.1

Ympäristönsuojelumääräykset ovat säädöshierarkkisesti samantasoisia muiden kunnallisten säännösten kanssa. Koska kunnalliset järjestyssäännöt kumoutuivat 1.10.2003 voimaan tulleen järjestyslain (612/2003) myötä, on ympäristönsuojelumääräyksiin otettu sellaisia järjestyssäännöissä olleita säädöksiä, joita uudessa järjestyksessä ei ole. Näitä ovat mm. ajoneuvojen pesua ja häiriötä aiheuttavia töitä koskevat säädökset.

4.2

Ympäristönsuojelumääräykset sitovat kansalaisten ohella myös viranomaisia. Viranomaisten tulee lupa-asiaa ratkaistaessa tai muuta viranomaispäätöstä tehtäessä ottaa huomioon, mitä kyseisestä asiasta on ympäristönsuojelumääräyksissä säädetty. Esimerkiksi yleisötapahtuman järjestämistä kunnan hallinnassa olevalla yleisellä alueella koskevassa alueen käyttösopimuksessa ei voida sopia meluntorjunnan osalta ympäristönsuojelumääräyksissä edellytetyistä käyttöajoista poikkeamisista ja kaavoituksessa tulee kaavamääräykset sovittaa ympäristönsuojelumääräyksiin siten, ettei määräysten välillä ole ristiriitaisuuksia.

5 § Paikalliset olosuhteet

Ympäristönsuojelumääräykset koskevat koko Mikkelin, Hirvensalmen, Ristiinan, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Suomenniemen aluetta. Määräyksissä on otettu huomioon ympäristönsuojelullisesti erityishuomiota vaativat alueet, joille annetaan muutamia näitä alueita erikseen koskevia, yleensä yleismääräystä yksityiskohtaisempia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Taajaan rakennetuilla alueilla erityismääräykset ovat tarpeen erityisesti terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja viihtyisyyden turvaamiseksi; mm. jätevesien käsittelyn tulee näillä alueilla olla mahdollisimman tehokasta, ja melua ja muuta häiriötä aiheuttavaa toimintaa tulee säädellä muita alueita yksityiskohtaisemmin.

Taajaan rakennetuiksi alueiksi on rajattu asemakaavoitetut alueet sekä maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaiset oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tai rakennusjärjestyksessä osoitetut suunnittelu-alueet. Näin määritelmä on selkeä, ottaa huomioon kaupungin kasvun ja uudet kaava-alueet, eikä edellytä hankalasti ajan tasalla pidettäviä erillisiä karttaliitteitä.

Tärkeillä pohjavesialueilla (luokka I ja II) erityismääräykset ovat tarpeen pohjaveden pilaantumisen riskin vuoksi. Pohjavesialueiden rajaukset perustuvat Etelä-Savon ja Kaakkois-Suomen Ely-keskusten karttoihin. Erityismääräyksiä pohjavesialueilla on annettu mm. ajoneuvojen ja koneiden pesusta sekä sako- ja umpikaivolietteiden levityksestä.

Vedenhankinnan kannalta tärkeille alueille on annettu erityismääräyksiä vesistön ja pohjaveden suojelemiseksi. Mukaan on otettu Mikkelin Pitkäjärvi varavedenottamon ominaisuudessa sekä kuntien I luokan pohjavesialueiden harjuihin välittömästi rajautuvat vesistöt, joihin joutuvat epäpuhtaudet (öljyt ja kemikaalit sekä lietteiden taudinaiheuttajat) saattavat rantaimetyksen tai suoran valuman kautta aiheuttaa vesistön tai pohjaveden pilaantumisen riskin.

Ranta-alueilla erityismääräykset ovat tarpeen vesiensuojelun takia. Ranta-alueella tarkoitetaan jokeen, järveen, lampeen tai vastaavaan vesistöön rajoittuvaa aluetta, joka ulottuu vähintään 100 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Tyypillisesti tällä etäisyydellä rantaviivasta tapahtuvan rakentamisen vaikutukset voivat ulottua vesistöön.

Vesistöä vähäisempi uoma liittyy vesiensuojelutarpeeseen ja sitä käytetään hajakuormituksen päästöjen kulkeutumisen riskin tunnistamiseen ja alustavaan arviointiin. Vesistöä vähäisemmän uoman lähialueella (puro, noro) maastolliset ja ympäristön pilaantumisen vaaraan liittyvät olosuhteet ovat pitkälti samankaltaisia kuin varsinaisten vesilaissa tarkoitettujen vesistöjen ranta-alueilla. Käsitettä sovelletaan hajakenttien rakennuspaikoilla arvioitaessa rakennuspaikan jätevesien käsittelyn edellytyksiä ja jätevesien käsittelyyn liittyvää selvitys- ja suunnittelutarvetta.

Valtaojassa virtaa vesi valtaosan vuotta ja valtaojaan kulkeutunut kuormitus kulkeutuu suurella todennäköisyydellä melko nopeasti suurempiin uomiin ja edelleen vesistöihin. Valtaojan ympäristö on edellisen tavoin maastollisesti alavaa mikä heikentää mm. maaperän kykyä pidättää kuormitusta. Sijainti rakennuspaikkaan nähden on arvioitavissa kartalta. Käytetään samalla tavalla kuin edellistä käsitettä.

2 Luku Vesistöjen ja pohjavesien suojelu

6 § Viemäriin johdettavat jätevedet

Vesihuoltolain (119/2001) 10 §:n mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella olevan kiinteistön on liityttävä jätevesiviemäriin.

6.1

Mikkelin vesilaitos on erikseen hyväksynyt ehdot, joita tulee noudattaa johdettaessa normaaleista asutusjätevesistä poikkeavia jätevesiä viemäriin. Ehdot on annettu: 1) viemäriverkon ja puhdistamon työntekijöiden terveyden suojelemiseksi, 2) viemäriverkon, puhdistamoiden ja niihin liittyvien laitteiden vaurioitumisen estämiseksi, 3) jäteveden ja lietteen käsittelyprosessien toiminnan vaikeutumisen estämiseksi, 4) puhdistamon päästöistä ympäristöön kohdistuvien haittojen estämiseksi tai muiden purkuvesistöä koskevien säännösten vaatimusten täyttämiseksi ja 5) lietteen turvallisen, ympäristön kannalta hyväksyttävän sijoituksen varmistamiseksi.

Em. erityisjätevesien johtaminen viemäriin edellyttää aina vesilaitoksen lupaa.

6.2

Öljyä, polttoaineita, liuottimia tai rasvoja käsittelevien yritys- ja teollisuuskiinteistöjen jätevedet on käsiteltävä öljyn- ja/tai rasvanerottimissa ennen jätevesiviemäriin johtamista, koska kyseisten aineiden joutuminen viemäriverkkoon voi aiheuttaa häiriöitä jätevedenpuhdistamon toiminnalle sekä mahdollisesti naapurustossa ilmeneviä haittoja.

Hälytinaltisteiden edellyttäminen uusissa erotinaltisteissa on tarpeen altisteiden tyhjennyksen, huollon ja toiminnan kannalta ylitäytymisen ja vahinkotilanteiden estämiseksi. Hälytinaltisteita edellytetään ainoastaan erotinaltisteilta, jotka asennetaan määräysten voimaantulon jälkeen. Ilman hälytinaltisteita oleville öljynerotuskaivoille on asetettu muita tiheämpi tarkastusvelvoite, jotta mahdolliset viat ja vauriot havaittaisiin mahdollisimman pian.

Kiinteistönhaltijan kirjanpitovelvollisuus perustuu ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaiseen yleiseen selvilläolovelvollisuuteen.

7 § Jätevesien käsittely ja johtaminen kiinteistöillä, joita ei ole kytketty vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon

Jätevesien käsittelyn osalta ympäristönsuojelumääräysten muutostarve liittyy 15.3.2011 voimaantulleeseen valtioneuvoston asetukseen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (ympäristönsuojelulain muutos 196/2011 ja jätevesiasetuksen muutos 209/2011). Aiemmissä ympäristönsuojelumääräyksissä säädetty helpotetun vaatimustason puhdistustulos (BHK-reduktio 80 %, kokonaisfosforireduktio 70 % ja kokonaistyyppireduktio 30 %) nimettiin uusissa säädöksissä lakitasoisesti **perusvaatimustason puhdistustulokseksi**. Vastaavasti ympäristönsuojelumääräyksissä perusvaatimustason puhdistustuloksena nimitetty vaatimustaso korvautui uudessa jätevesiasetuksessa vastaamaan 4 §:n tarkoittamaa **pilaantumiselle herkkien alueiden vaatimustasoa**. Näiden muutosten lisäksi ympäristönsuojelumääräyksissä kuvataan pilaantumiselle herkkien alueiden tunnistamisessa käytetyt kriteerit ja määräysten perusteluissa lupaharkintaan liittyvät lausunto- yms. hallinnolliset menettelyt.

Uusien määräysten mukaisessa pilaantumiselle herkkien alueiden tunnistamisessa on kriteereiksi pyritty valitsemaan sellaisia tekijöitä, jotka ovat koottavissa osana tavanomaista jätevesijärjestelmän suunnittelutyötä. Tältä osin uusilla määräyksillä toteutetaan mm. ympäristövaliokunnan perustelu-
muistion 18/2010vp kirjausta, jonka mukaan uusi jätevesiasetus on ennen kaikkea suunnittelunormi. Haja-asutuksen jätevesijärjestelmien rakentamista ja käyttöä säädellään usean lain säännösten ja niiden nojalla annettujen asetusten sekä alempiasteisten määräysten perusteella (YSL, VNa 209/2011, MRL, jätelaki, vesihuoltolaki, vesilaki). Näin ollen ympäristönsuojelumääräysten laatimisen yhteydessä on syytä kirjata ylös Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelujen toimialueella noudatettava hallintokäytäntö. 10.3.2011 voimaan astuneiden säännösten perusteella hallinnollinen käytäntö etenee seuraavalla tavalla:

1. Lupaa jätevesijärjestelmän rakentamiseen haetaan kunnan rakennusvalvontaan jätettävällä rakennus- tai toimenpidelupahakemuksella. Suunnittelija esittää lupahakemuksen liitteenä olevassa suunnitelmassa tiedot rakennuspaikasta ja sen jätevesien käsittelyyn liittyvistä edellytyksistä ja rajoituksista, esittää sekä perustelee suunnitelmassa alustavan tulkinnan rakennuspaikalla sovellettavasta vaatimustasosta. Suunnitelman tulee sisältää aina kuvaus viemärintitavasta ja käymälävesien johtamistavasta rakennuksen rungon alueella. Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelujen toimialueella noudatetaan kahta rinnakkaista vaatimustasoa; VNa 209/2011 3 §:n tarkoittamia vähimmäisvaatimuksia jätevesien puhdistustasolle (= **perusvaatimustaso**) ja 4 §:n tarkoittamaa **pilaantumiselle herkkien alueiden vaatimustasoa**. Pilaantumiselle herkkien alueiden vaatimustason määrittelyssä käytettävät kriteerit liittyvät ympäristön pilaantumisen vaaraan.
2. Rakennusvalvonta huolehtii suunnittelun ja rakentamisen valvonnasta ja hyväksyy 209/2011 6 §:n tarkoittaman jätevesijärjestelmän suunnitelman MRL nojalla. Suunnittelun ohjauksessa rakennusvalvonta arvioi ensivaiheessa esitettyä suunnitelmaa ympäristön pilaantumisen vaaraan nähden. Perusvaatimustason rakennuspaikoilla perusratkaisuna on, että kaikki kiinteistön alueella syntyvät jätevedet voidaan myös käsitellä ja imeyttää maaperään kiinteistön alueella. Näin voidaan menetellä, mikäli suunnitelmassa esitetyt tiedot ovat riittävät ja rakennuspaikka on selvästi tulkittavissa perusvaatimustason rakennuspaikaksi. Näillä rakennuspaikoilla rakennusvalvonta tekee suunnittelun ohjauksen ja lupaharkinnan itsenäisesti.

Pilaantumiselle herkkillä alueilla perusratkaisuna on käymälävesien kokoaminen erillisellä viemäroinnilla varastosäiliöön ja vain harmaiden vesien käsitteleminen rakennuspaikalla. Niissä tapauksissa, joissa rakennuspaikalla sovelletaan pilaantumiselle herkän alueen vaatimustasoa ja suunnitellaan käsiteltävän vessavesiä, rakennusvalvonta pyytää ympäristönsuojeluviranomaiselta esitetystä suunnitelmasta lausunnon. Lausunnon voi tarvittaessa pyytää aina, kun esitetyn suunnitelman perusteella jää epäselväksi, mitä vaatimustasoa rakennuspaikalla sovelletaan, tai onko suunnitellulla käsittelyratkaisulla mahdollista saavuttaa edellytetty puhdistustulos.

3. Ympäristövalvonta toimii ympäristönsuojelulain, jätevesiasetuksen ja ympäristönsuojelumääräysten tulkintaan liittyvänä asiantuntija- ja valvontaviranomaisena, joka arvioi täyttääkö suunniteltu tai käytössä oleva jätevesijärjestelmä normaalikäytössä edellytetyn vaatimustason puhdistusvaatimukset. Ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa rakennuslupaa koskevassa lausunnossaan suunnittelua koskevia tarkentavia määräyksiä tai määräyksen olemassa olevan jätevesijärjestelmän uusimisesta. Jätevesiasetuksen onnistuneen toimeenpanon kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että rakennuslupamenettelyssä onnistutaan ohjaamaan rakentamista laitteistoihin, joilla on YSL 27 c §:n mukaisesti mahdollista saavuttaa normaali-
käytössä 209/2011 edellytetty puhdistustulos.

4. Mikäli kiinteistölle ei voida rakentaa normaalikäytössä vaatimukset täyttävää puhdistusjärjestelmää, ratkaisee ympäristövalvonta asian ympäristönsuojelumääräysten 5. luvun 19 §:n mukaisena ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisena.

Rakennusvalvonta toimii suunnittelua ja rakentamista ohjaavana viranomaisena ja ympäristönsuojeluviranomainen toimii YSL:n, jätelain ja vesilain säännöksiä valvovana viranomaisena. Rakennusvalvonta luovuttaa rakennettujen ja hyväksytysti käyttöön otettujen kohteiden valvontavastuun ympäristönsuojeluviranomaiselle lopputarkastuksessa tai käyttöönottotarkastuksessa.

Koska VNa 209/2011 toimeenpanossa kaksi rinnakkaista viranomaista tekee tulkintoja sovellettavasta vaatimustasosta ja laitteiston riittävydestä, on tarpeen, että toimeenpanoon osallistuvat viranomaiset pitävät myös sähköistä arkistoa lupapäätösten ja muiden viranomaistulkintojen tietosisällöstä ja vaihtavat tietoja säännöllisesti. Rakennusvalvonta pitää tehdyistä ratkaisuista normien toimeenpanon tilastoinnin kannalta tarvittavia tietoja kuntarekisterisovelluksessa (kiinteistö ja lupatiedot, vaatimustaso, vessavesien käsittely) sovittavalla tavalla ja arkistoa päätössiakirjoista. Vastavasti ympäristövalvonta toimittaa rakennusvalvonnan käyttöön säännöllisesti valvonnan yhteydessä tehdyt jätevesijärjestelmien uusimistarvetta ja rakennuspaikan vaatimustasoa koskevat tulkinnat. Sähköisen tiedonkeruun järjestäminen on välttämätöntä myös alueellisen ELY-keskuksille säädetyn toimeenpanon seurantavelvoitteen takia (YSL).

7.1

Uudessa talousjätevesien käsittelyä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla koskevassa asetuksessa (209/2011) painotus on käytön valvontaa enemmän rakentamisen ohjauksessa. Ympäristönsuojelumääräyksissä on lueteltu ne olosuhteet, jotka toimialueen kunnissa tyypillisesti rajoittavat jätevesien käsittelymenetelmän valintaa ja joiden huomioimisen osalta jätevesisuunnitelmissa on ilmennyt puutteita. Em. tekijöiden vuoksi on tärkeää, että jätevesisuunnitelmat ovat laadukkaita ja että niihin on liitetty yksityiskohtaiset tiedot rakennuspaikasta:

Suunnitelmaan tulee liittää selvitys rakennuspaikan jätevesien käsittelyyn liittyvistä edellytyksistä ja rajoituksista (maaperän laatu ja paksuus, maaperän vesiolosuhteet, talousvesikaivot, ojat, kallioisuus). Suunnitelman tulee sisältää aina kuvaus viemärointitavasta ja käymälävesien johtamistavasta rakennuksen rungon alueella. Suunnittelijan tulee esittää arvio rakennuspaikalla sovellettavasta vaatimustasosta.

Ympäristönsuojelumääräyksissä määritellään pilaantumiselle herkkien alueiden vaatimustason tunnistamisessa käytettävät tekijät:

*Pohjavesialueilla, vesistöjen ranta-alueilla, alle 50 m etäisyydellä vesilain tarkoittamaa vesistöä vähäisemmästä uomasta tai nitraattiasetuksen VNA 931/2000 tarkoittamasta valta-ojasta, jätevesien käsittelyssä noudatetaan VNA 209/2011 4 § tarkoittamaa **pilaantumiselle herkkien alueiden** vaatimustasoa. Vastaavaa vaatimustasoa sovelletaan suunnittelun lähtökohtana myös siinä tapauksessa, että käsiteltäviä jäteveitä ei imeydetä maaperään kiinteistön alueelle tai rakennuspaikkaa koskevia tietoja ei ole esitetty. Näillä alueilla jätevesistä aiheutuvaa kuormitusta on vähennettävä orgaanisen aineen (BHK7) osalta vähintään 90 %, kokonaisfosforin osalta vähintään 85 % ja kokonaistypen osalta vähintään 40 % verrattuna käsittelemättömän jäteveden kuormitukseen. Mikäli pilaantumiselle herkkillä alueilla aiotaan käsitellä käymälävesiä, tulee suunnitelmaan liittää selostus toimista, joilla varmistetaan, että vaadittava puhdistustulos saavutetaan kohtuudella normaalikäytössä laitteiston suunnittelun elinkaaren ajan.*

Maaseudulle rakennettaessa on tyypillistä, että perustiedot rakennuspaikasta tai hankkeeseen liittyvistä asianomaisista ovat puutteelliset. Valtaosa jätevesijärjestelmien rakentamisista ratkaistaan toimenpideluvalla pääsääntöisesti MRL:n nojalla, jolloin naapureita ei tyypillisesti kuulla. Ympäristönsuojelumääräyksissä on katsottu tarpeelliseksi antaa lupahakemuksen kuulemismenettelyä koskeva määräys:

Jos jätevesien käsittely ja johtaminen voi vaikuttaa jonkun oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen, tulee tälle varata oikeus lausua lupahakemuksesta ennen luparatkaisua. Tällaisia tilanteita ovat mm.:

- imeyttämiseen käytettävä paikka on alle 30 metrin etäisyydellä kiinteistön rajasta
- käsitelty jätevesi johdetaan pintavesiuomaan tai toisen maan halki kulkevaan ojaan
- etäisyys toisen vedenhankintaan käyttämään kaivoon on alle 30 metriä.
- edellytykset jäteveden käsittelyyn ja käsitellyn jäteveden maaperään imeyttämiseen ovat muuten heikot

Määräys annetaan yleismuotoisena ja siihen liitetään lista niistä yleisistä tilanteista, joissa voi muodostua sellainen hallintolain tarkoittama haitta naapurille, että kuuleminen on hallintolain säännösten mukaan suoritettava. Esimerkiksi vesilain 10 luvun kieltomuotoinen säännös käsitellyn jäteveden johtamisesta toisen ojaan poistuu nykymuotoisena säännöksenä uudistetussa 1.1.2012 voimaan astuvassa vesilaissa ja korvautuu 5. luvun 14 §:n yleismuotoisemmalla säännöksellä. Ympäristönsuojelumääräyksissä tarkennetaan niitä tilanteita, joissa käsitellyn jäteveden johtaminen toisten maiden läpi voi johtaa naapurin kuulemiseen MRL:n mukaisessa lupakäsittelyssä.

7.2

Saostuskaivot tulee jätevesijärjestelmän toiminnan varmistamiseksi tyhjentää säännöllisesti. Mikäli saostuskaivojen tyhjennys laiminlyödään, voi seurauksena olla kiintoaineksen karkaamisen myötä varsinaisen puhdistusjärjestelmän, kuten suodattimen tai imeytyskentän, toiminnan heikkeneminen ja siten edelleen kuormituksen lisääntyminen.

Liete on jätettä, jonka ammatti- ja laitospainainen käsittely ja hyödyntäminen on luvanvaraista toimintaa. Jätteen tuottajalla on jätelain 6 §:n mukaisesti velvollisuus huolehtia jätteen asianmukaiseen käsittelyyn luovuttamisesta. Omassa toiminnassa syntyvän lietteen hyödyntäminen levittämällä liete peltoon voidaan hyväksyä maataloilla, joilla on käytettävissä asianmukaiset laitteet lietteen käsitte-lyä varten. Tuolloin tulee noudattaa, mitä näiden ympäristönsuojelumääräysten 10 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksessa maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000) on säädetty.

7.3

Ympäristönsuojelulain 8 §:ssä säädetty, ettei ainetta tai energiaa saa panna tai johtaa paikkaan, josta voi aiheutua pohjaveden pilaantumista. Sako- ja umpikaivolietteiden sekä jätevedenpuhdistamoiden raakalietteen haitta-ainekoostumuksen vuoksi on perustelua kieltää niiden levittäminen pohjavesialueille. *Vedenhankinnan kannalta tärkeillä vesistöalueilla em. aineiden levittäminen on kielletty 30 metriä lähempänä rantaviivaa, jotta estettäisiin haitta-aineiden kulkeutuminen vesistöön tai pohjaveeseen.*

7.4

Kiinteistönhaltijan kirjanpito-velvollisuus perustuu ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaiseen yleiseen selvilläolovelvollisuuteen.

8 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden, mattojen ym. pesu

8.1

Autojen pesuvedet ovat pääsääntöisesti sellaisia jätevesiä, jotka on käsiteltävä kuten muutkin jätevedet. Poikkeuksena ovat jätevedet, jotka syntyvät pestäessä autoja pelkällä vedellä. Tällöin vesi sisältää lähinnä tien pinnasta noussutta pölyä, josta ei aiheudu ympäristön pilaantumista, vaikka vesi johdettaisiin maaperään ilman puhdistamista.

Vesien pilaantumisen estämiseksi on tarpeen kieltää pesuvesien johtaminen puhdistamattomina suoraan vesistöön. Näin tapahtuu erityisesti pestäessä autoja kaupunkialueen asfaltoiduilla pihilla, joista pesuvedet joutuvat ajoväylille ja edelleen sadevesiviemäriin kautta vesistöön.

Ajoneuvojen, koneiden ja vastaavien laitteiden pesusta voi aiheutua ympäristön pilaantumista, kuten esimerkiksi yleisen viihtyvyyden ja alueen virkistyskäyttöön soveltumisen vähentymistä.

8.2

Ammattimaisessa tai muuten laajamittaisessa pesussa käytetään yleisesti erilaisia liuotinpohjaisia ja voimakkaita pesuaineita, ja vesimäärät ovat suuria tai pesutapahtumia on toistuvasti samalla alueella. Pesutoimintaa voidaan pitää ammattimaisena, mikäli se täyttää yritys- tai ansiotoiminnan tunnusmerkit. Laajamittainen pesutoiminta voi olla myös muuta kuin ammattimaista toimintaa, esimerkiksi usean auton toistuva pesu samalla alueella. Tällaisesta toiminnasta syntyvien jätevesien johtamisesta ympäristöön voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Viemäriverkoston toiminnan kannalta on tarpeen, että jätevedet esikäsitellään ennen viemäriin johtamista öljyn- ja hiekanerotuskaivoissa. Vesilaitos edellyttää vesihuoltolain mukaisesti normaalista poikkeavien vesien osalta luvan hakemista vesien viemäriin johtamiselle. Luvassa määritellään viemäritävän veden laadusta, määrästä sekä seurannasta.

Mattojen pesu siten, että pesuvedet joutuvat suoraan vesistöön ei ole suotavaa, mutta varsinaista kieltoa ei ole katsottu tarpeelliseksi antaa kuin ammattimaisen tai muun laajamittaisen pesun osalta. Kaikessa pesussa tulee käyttää ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavia pesuaineita.

9 § Vesikasvien niitto

Vesikasvien koneelliseen tai muutoin laajamittaiseen niittoon tulee olla vesialueen omistajan suostumus. Pienimuotoinen vesikasvien niitto omasta rannasta on mahdollista ilman vesialueen omistajalta pyydettävää lupaa. Vesialueen omistajan ja niittotyön tekijän tulee olla tietoinen siitä, onko niitettäväksi suunniteltu alue merkitty seutu- tai yleiskaavassa luonnon- tai maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi ranta- tai vesialueeksi, ja jos alueella on erityistä merkitystä linnustolle tai muuten luonnon monimuotoisuudelle, ja suhteuttaa niittotoimet näihin arvoihin. Niiton jälkeen leikatut vesikasvit on heti kerättävä, vietävä rantaan ja nostettava vedestä. Veden pinnalla kelluvat vesikasvit voivat ajelehtia ympäri järveä ja kasaantua paikkoihin, joissa ne haittaavat rantojen ja vesialueen muuta käyttöä. Hajotessaan niitetyt vesikasvit kuluttavat happea ja aiheuttavat rehevöitymistä. Lisäksi maatuessaan niittojäte muodostaa rantaveteen kasvualustan kosteiden paikkojen kasveille.

10 § Eläinten laiduntaminen ja lannan levitys

10.1

Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelujen toiminta-alueella on kohteita, joilla loma-asutus ja maanviljelyksen laidunalueet sijoittuvat lähelle toisiaan. Eläinten juotto- ja uittopaikkojen sijoittelu on ensi-

sijassa karjan ja hevosten omistajien ja muiden rannankäyttäjien välinen sopimusasia. Kiistatilanteita ratkaistaessa voidaan kuulla myös vesialueen omistajaa (osakaskunta).

Pohjavesialueilla karjanomistajan on huolehdittava siitä, että laiduntaminen ei ranta-alueilla aiheuta eroosiota ja kasvipeitteen kohtuutonta vaurioitumista. Eroosio ja kasvipeitteen vaurioituminen lisäävät ravinteiden pääsyä vesistöön, mikä saattaa pahimmillaan vaikuttaa pohjaveden laatuun. Eri-tyistä huomiota on kiinnitettävä eläinten juoma- ja ruokintapaikkojen sijoitteluun (Valtioneuvoston asetus 931/2000 maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta ja asetuksen liitteenä 3 olevat suositukset).

10.2

Ympäristönsuojelulain (86/2000) 8 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaamiskiellon perusteella on lannan levityksessä pohjavesialueilla noudatettava erityistä varovaisuutta. Lietelannan ja virtsan sisältämät ravinteet ja bakteerit voivat helposti läpäistä pohjavettä suojaavan maakerroksen suoraan tai mahdollisten huuhtoutumien mukana. Mikäli lantaa levitetään pohjavesialueelle, on lanta mullattava mahdollisimman nopeasti ja tarvittaessa maaperä- ja / tai pohjavesitutkimuksin osoitettava, ettei levityksestä aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa (Valtioneuvoston asetus 931/2000 maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta ja asetuksen liitteenä 3 olevat suositukset).

3 Luku Ilmansuojelu ja meluntorjunta

Tähän lukuun on koottu määräykset, joilla ehkäistään ilmanlaadun heikkenemistä ja siitä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Varsinkin tiheään asutuilla alueilla voi määrältään suhteellisen pienistäkin savukaasu- ja muista päästöistä ilmaan aiheutua haittaa lähiympäristön asukkaille ja muille lähistöllä oleville. Ilman epäpuhtaudet voivat aiheuttaa terveysvaikutuksia erityisesti herkille väestöryhmille ja yksilöille. Pöly ja savu sekä niiden mukana mahdollisesti leviävät lika-aineet voivat aiheuttaa vahinkoa myös omaisuudelle ja sen käytölle. Terveydellistä haittaa voivat suurempina pitoisuuksina aiheuttaa myös ilman mukana leviävät kemikaalihöyryt ja ärsyttävät hajut.

11 § Haju- ja savukaasupäästöt

11.1

Savukaasujen mukana ympäristöön pääsevät epäpuhtaudet ja haju heikentävät ympäristön viihtyisyyttä ja terveydellistä laatua. Niistä saattaa lisäksi aiheutua haittaa myös yksityiselle omaisuudelle ja sen käytölle. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on perusteltua kieltää kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa ja muissa tulisijoissa haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavien polttoainesten käyttöä.

11.2

Savu taikka muu ympäristölle ja/tai terveydelle haitallinen aine tai yhdiste saattaa päästökohteen lähellä olevilla asuinalueilla ja muissa häiriintyvissä kohteissa aiheuttaa viihtyisyyden vähentymistä, haittaa omaisuudelle ja jopa terveydellistä haittaa. Tämän vuoksi tulee varsinkin taajaan asutuilla alueilla kiinnittää erityistä huomiota savukaasupäästöjen päästökohteiden oikeaan sijoittamiseen. Sijoittamisessa tulee ottaa huomioon häiriintyvien kohteiden läheisyys, savun leviämistä estävät rakenteet, maaston ja kasviston ominaisuudet sekä päästölähteen korkeus.

12 § Kunnostus- ja puhtaanapitotöiden haittojen ehkäisy

12.1

Määräyksessä mainituista rakennus- ja kunnostustoimenpiteistä saattaa syntyä hajua tai pölyä taikka muuta näihin verrattavaa räsistä ympäristölle, joka voi tietyissä olosuhteissa aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa taikka terveys- tai viihtyisyyshaittaa kohteen läheisyydessä. Ennakkoon toteutetuilla riittäväillä suojaustoimenpiteillä voidaan haitallisten vaikutusten leviämistä vähentää merkittävästi.

12.2

Taajaan asutulla alueella tulee rakennus- ja kunnossapitotoimenpiteitä tehtäessä kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteistä aiheutuvien haittojen vähentämiseen ja rajoittamiseen naapureiden läheisyyden vuoksi. Riittävän häiriöttömän ajan takaamiseksi toimenpidealueen läheisyydessä on katsottu tarpeelliseksi rajoittaa häiriöitä aiheuttavien toimenpiteiden suorittamista päiväsaikaan.

Mikäli töitä joudutaan työteknisistä tai muista erityisistä syistä tekemään mainitun ajan ulkopuolella on asiasta ilmoitettava Mikkelin seudun ympäristöpalveluille. Ilmoitus on tarpeen valvontaa varten ja haittojen vähentämiseksi suunniteltujen toimenpiteiden riittävyuden arvioimiseksi. Ilmoitusvelvollinen on ympäristön pilaantumista aiheuttavan toiminnan harjoittaja.

Kulkuväylien ja muiden alueiden puhtaanapito mm. lumesta sekä kiireelliset viankorjaustyöt tulee voida tehdä myös 2 momentissa mainittujen aikojen ulkopuolella.

Erityisesti keväisin tonttien sekä katu- ja tiealueiden puhdistamisen yhteydessä nousee ilmaan leijuvaa pölyä, jonka pitoisuudet saattavat tietyissä olosuhteissa varsinkin kaupungin keskusta-alueella ylittää valtioneuvoston ilmanlaadulle asettamat ohjearvot. Leijuvasta pölystä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi on ns. lehtipuhaltimien käyttö hiekanpoistossa kielletty.

12.3

Lumen mukana lumenkaatopaikoille voi joutua haitta-aineita, jotka lumen sulassa kulkeutuvat alueen maaperään ja muualle lähiympäristöön. Mahdollisia haitta-aineita ovat esim. raskasmetallit ja öljyt. Haitta-aineita joutuu lumeen mm. liikenteen ja teollisuuden päästöistä ja hiekoitushiekan mukana. Lumenkaatopaikoilta maan pintakerroksesta otetuissa näytteissä on todettu kohonneita PCB-yhdisteiden ja mineraaliöljyjen pitoisuuksia. Lisäksi lumenkaatopaikoilla esiintyy usein roskaantumista.

13 § Erityisen häiritsevän tilapäisen melun ja tärinän torjunta

Tähän lukuun on koottu määräykset, joilla ehkäistään melusta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Varsinkin tiheään asutuilla alueilla voi melusta aiheutua haittaa lähiympäristön asukkaille ja muille lähistöllä oleville.

13.1

Erityisen häiritsevää tilapäistä melua ja tärinää aiheuttavasta tapahtumasta tai toiminnasta on 30 päivää ennen toiminnan aloittamista tehtävä ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaan ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Näissä määräyksissä on määriteltävä ne tilapäistä melua ja tärinää aiheuttavat toiminnot, joista em. ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

Ilotulitusten aiheuttamaa haittaa ei pidetä kohtuuttomana niiden lyhytkestoisuuden takia.

Lentonäytösten tai tilapäisten yleisöennätysten lyhytkestoisuuden vuoksi ei meluhaittaa voida pitää kohtuuttomana, eikä em. tapahtumista tarvitse tehdä ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaista ilmoitusta.

Kaupungin ja kuntien keskusta-alueilla ei ole tarpeen noudattaa yhtä tiukkoja periaatteita erilaisten, tilapäistä melua aiheuttavien tapahtuvien järjestämisessä kuin kunnan muilla alueilla. Tästä syystä ei ilmoitusta vaadita äänentoistolaitteiden tai äänenvahvistimien tilapäisestä käytöstä kaupungin/kunnan keskusta-alueella yleisötilaisuuksissa ja muissa tilapäisissä tapahtumissa yleisökäyttöön soveltuvassa paikassa, kun tapahtuma järjestetään klo 7.00 –22.00 välisenä aikana.

Tavanomaisen rakentamisen aiheuttamaa meluhaittaa ei pidetä erityisen häiritsevää, joten ilmoitusta ei tarvitse tehdä. Sen sijaan voimakasta, hetkellistä melua aiheuttavista rakennustyöistä sekä viikonloppuisin ja yöaikaan tehtävästä, meluisasta rakennustyöstä ilmoitus on tehtävä. Näin viranomaisella on tarvittaessa mahdollisuus antaa melun rajoittamista ja yleistä tiedottamista koskevia määräyksiä.

13.2

Äänentoistolaitteiden oikealla suuntaamisella ja äänenvahvistimien säädöillä voidaan olennaisesti vaikuttaa melun tasoon ja leviämiseen.

13.3

Tiedottamisvelvollisuudesta on määrätty, jotta naapurit ja alueen asukkaat osaavat ennalta varautua tapahtumasta tai toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuviin häiriöihin.

14 § Kivenlouhintaa ja murskauslaitoksia koskevat määräykset

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta on annettu valtioneuvoston asetus 9. syyskuuta 2010. Asetuksessa (800/2010) säädetään em. toimintojen ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa. Ympäristölupa tarvitaan ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n mukaan kivenlouhimolle tai sellaiselle muulle kuin maanrakennustoimintaan liittyvälle kivenlouhinnalle, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää.

Valtioneuvoston asetus (448/2010) on annettu myös asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista 27.5.2010. Asfalttiasema-asetusta sovelletaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena toimintaan, johon tarvitaan ympäristönsuojelulain 28 §:n mukainen lupa ja toimintaan, joka rekisteröidään ympäristönsuojeluasetuksen 65 §:n nojalla.

Mikkelin, Hirvensalmen, Ristiinan, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Suomenniemen terveydensuojelujärjestyksen 3 luvun mukaan sellaisista alle 50 vrk vuodessa toimivista kivenmurskaamoista ja asfalttiasemista, jotka sijoittuvat alueelle, jossa on asuntoja, tulee kuitenkin tehdä terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus. Käytännössä tämä ilmoitusvelvollisuus koskisi asemakaava-alueelle, kyläkeskuksiin tai vastaaviin sijoitettavia laitoksia. Ympäristönsuojelumääräyksiin on katsottu tarpeelliseksi ottaa säädös, jolla pyritään ohjaamaan tilapäisten kivenlouhintojen ja kivenmurskaamoiden sijoittumista ja toimintaa haja-asutusalueella.

14.1

Asemakaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvalle tilapäiselle kivenlouhinnalle ja murskauslaitokselle asetetut toimintaehdot noudattavat pitkälti asetuksen (800/2010) ympäristönsuojelullisia edellytyk-

siä. Arkipäivinä sallittu toiminta-aika klo 7.00 - 22.00 mahdollistaa urakoitsijoille käytännössä kaksivuorotyön. Viikonloppuina ei toiminta olisi sallittua – näin taataan sopivin välein meluttomat jaksot.

Erityisesti meluhaittojen ennaltaehkäisemiseksi on tilapäisillekin kivenlouhinnoille ja murskauslaitoksille syytä määritellä tietyt etäisyydet suhteessa vakituisen asutukseen, loma-asutukseen sekä virkistys- ja suojelualueisiin. Kesäaikana, jolloin ulkona luonnossa vietetään muita aikoja pidempiä jaksoja ja halutaan nauttia luonnon rauhasta, ei murskaus ole sallittua 500 metriä lähempänä em. kohteita.

14.2

Ympäristönsuojelulain 8 §:ssä säädetty, ettei ainetta tai energiaa saa panna tai johtaa paikkaan, josta voi aiheutua pohjaveden pilaantumista. Vaikka murskauslaitoksilla käytettävien työkonoiden tankkauspisteet olisikin sijoitettu pohjavesialueen ulkopuolelle, muodostavat itse koneissa olevat öljyt ilmeisen riskin pohjaveden laadulle esim. onnettomuus- ja vikatilanteissa. Tästä syystä em. laitoksia ei saa sijoittaa pohjavesialueille ilman sitä mahdollistavaa ympäristölupapäätöstä.

14.3

Vaikka tilapäiset kivenlouhimot ja murskauslaitokset toteutettaisiinkin 13.1 kohdassa säädettyjen ehtojen mukaisesti, saattaa ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi olla tarpeen antaa täsmentäviä määräyksiä. Tästä syystä toiminnasta on syytä tehdä ympäristönsuojelulain 60 §:n mukainen ilmoitus.

14.4

Erityisesti meluhaittojen ennaltaehkäisemiseksi on myöskin niille kivenlouhimoille ja murskauslaitoksille, jotka tarvitsevat toiminnalleen ympäristöluvan, syytä määritellä samat toiminta-ajat suhteessa vakituisen asutukseen ja loma-asutukseen kuin tilapäisillekin toiminnoille. Toimintaa ei ole viikonloppuisin eikä pyhäpäivisin. Kesäaikana louhinta- ja murskaustyö ei ole sallittua 500 metriä lähempänä em. kohteita. Tätä käytäntöä on noudatettu Mikkelin seudulla vuodesta 2004 lähtien, jolloin kuntien ympäristönsuojelumääräykset vahvistettiin ensimmäisissä kunnissa. Se on otettu huomioon toimintojen ympäristölupa- ja meluilmoituspäätöksissä tuosta lähtien. Käytäntö on sama kaikille alueen toimijoille ja se on osoittautunut hyväksi.

Mikkelin seudun kaikissa kunnissa on paljon vapaa-ajanasutusta. Määritelty kesäaika noudattelee yleistä koululaisten kesäloma-aikaa. Suurin osa töissä kävijöistäkin viettää kesälomansa tuona aikana.

14.5

Toiminnan lopettamiseen liittyvät jätehuoltomääräykset annetaan alueiden siisteinä pitämiseksi.

4 Luku Jätteiden ja kemikaalien käsittely

15 § Jätteiden käsittely kiinteistöllä

Jätteiden keräystä ja käsittelyä koskevat säännökset on koottu pääosin jätelakiin ja sen nojalla annettuihin muihin säädöksiin, kuten kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin. Ympäristönsuojelumääräyksissä jätteiden käsittelystä on annettu säädöksiä jätevesien käsittelyssä syntyvien lietteiden osalta (§ 7). Määräys on annettu myös karjanlannan ja virtsan osalta (10 §), jotka eivät normaalisti tule kunnallisen jätteenkäsittelyn piiriin.

16 § Polttoaineiden ja muiden kemikaalien säilytys ja säiliöiden tarkastus

Nämä määräykset on annettu kemikaalivuotojen hallitsemattoman ympäristöön pääsemisen ja niistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Kuntakohtaisissa ympäristönsuojelumääräyksissä on käytäntöjä, jotka koskevat laajaa kuntalaisjoukkoa sekä huomioidaan alueemme pohjavesialueet ja laajat ranta-alueet.

Pienikin määrä jotakin terveydelle ja ympäristölle vaarallista kemikaalia saattaa hallitsemattomasti ympäristöön päästessään aiheuttaa vakavan ympäristön pilaantumisen vaaran. Erityisen ongelmallisia ovat nestemäiset aineet, jotka voivat aineen ominaisuuksista riippuen imeytyä nopeasti maaperään ja kulkeutua veteen liunneena kauaskin onnettomuuspaikalta. Kemikaalionnettomuuden ennaltaehkäiseminen edellyttää asianmukaisia varastosäiliöitä ja varastotiloja sekä säännöllistä laitteiden huoltoa ja tarkastamista.

Kemikaalilainsäädäntö säätelee yksityiskohtaisesti mm. kemikaalien varastointia. Ympäristöluvissa voidaan antaa määräyksiä kemikaalien säilytyksestä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Kemikaaliasioiden valvonta kuuluu eri viranomaisaloille. Ympäristönsuojelumääräykset ovat osaltaan valvonnan apuna.

16.1

Öljy ja useat muut yleisesti käytetyt kemikaalit aiheuttavat ympäristöön joutuessaan vakavan maaperän, pohjaveden ja muun ympäristön saastumisvaaran. Maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi on nestemäisten terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien vuodot ympäristöön, maaperään tai vesistöön estettävä riittävin suojatoimin, esimerkiksi sijoittamalla säiliöt vuotojen varalta tiiviisiin suoja-altaisiin, rakentamalla varastohuoneen kynnykset, varustamalla viemärit öljysululla jne.

Terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien varastosäiliöiden kunto tulee säännöllisin tarkastuksin varmistaa mahdollisten vuotojen tai muiden turvallisuuden kannalta merkittävien vikojen havaitsemiseksi. Tarkastusten avulla voidaan ennaltaehkäistä onnettomuuksia, jotka ovat seurausta laitteistojen huonosta kunnosta ja kulumisesta. Lakisääteisesti on määritelty eri pakkauksille ja säiliöille tarkastusvälejä (esimerkiksi IBC-pakkaukset / -säiliöt; 2,5v /5v, pohjavesialueen maanalaiset öljysäiliöt 2-10v).

16.2

Pohjaveden pilaamiskiellon vuoksi uusien maanalaisen kemikaalisäiliöiden sijoittaminen pohjavesialueille on kielletty. Maanalaiset öljysäiliöt ovat varsinkin ikääntyessään usein ympäristöriski, koska niiden mahdollisia vuotoja on vaikea havaita. Vuotaessaan maanalaiset öljysäiliöt voivat aiheuttaa maaperän, pohjaveden ja vesistöjen saastumisvaaran. Tämän vuoksi on perusteltua edellyttää säiliöiden säännöllistä tarkastusta. Pohjavesialueilla tarkastus on lakisääteistä, mutta ympäristönsuojelumääräyksellä tarkastusvelvollisuus ulotetaan vesistöjen saastumisen ennaltaehkäisemiseksi koskemaan myös ranta-alueilla olevia säiliöitä. Viranomaisyhteistyön tärkeyttä korostetaan mm. tiedon välittämisellä eri viranomaisille.

16.3

Käytöstä poistetut puhdistamattomat polttoaine- ja kemikaalisäiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavesille. Vanhojen säiliöiden ympärillä myös maaperä voi olla jo pilaantunutta ja edellyttää puhdis-

tamista. Maaperän pilaantumisen ennaltaehkäisemiseksi ja mahdollisesti aiheutuneen haitan korjaamiseksi on käytöstä poistettujen säiliöiden käsittelyssä noudatettava huolellisuutta.

16.4

Öljy ja useat muut yleisesti käytetyt kemikaalit aiheuttavat ympäristöön joutuessaan vakavan maaperän, pohjaveden ja muun ympäristön pilaantumisvaaran. Esimerkiksi maansiirtotöiden yhteydessä vaarallisia kemikaaleja kuten poltto- ja voitelunesteitä säilytetään usein tilapäisesti työmaiden yhteydessä. Näissä yhteyksissä on usein ilmennyt puutteita kemikaalien turvallisen käsittelyn varmistamisessa. Näin ollen on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota kemikaalien tilapäiseen varastointiin. Maaperän ja pohjaveden saastumisen ehkäisemiseksi terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien vuodot ympäristöön, maaperään tai vesistöön on estettävä myös tilapäisessä varastoinnissa (imeytysaineet, kalusto vuotojen keräämiseen). Erilaisia ohjeistoja on tuotettu mm. alle 450-litraisten polttoainesäiliöiden kuljetukselle ja varastoinnille työmailla.

5 Luku Muut määräykset

17 § Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja

Määräys perustuu ympäristönsuojelulain 83 §:ssä määrättyyn tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuteen, jonka mukaan viranomaisella on valvontaa ja ympäristönsuojelulain toimeenpanoa varten oikeus saada toimintaansa varten tarpeelliset tiedot.

18 § Rangaistussäännökset

Ympäristönsuojelulain 13 luvussa on säännökset valvonnasta ja hallintopakosta. Ympäristönsuojelumääräysten rikkomistilanteessa voi valvontaviranomainen kieltää jatkamasta tai toistamasta määräyksen vastaista menettelyä tai määrätä velvollisuus täytettäväksi muulla tavalla. Ympäristönsuojelulain 88 §:n mukaan viranomainen voi tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Toimivalta pakkokeinojen käyttämiseen on ympäristölautakunnalla.

Ympäristönsuojelulain 116 §:ssä on rangaistussäännös, jonka nojalla voidaan ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta tuomita sakkorangaistus yleisessä tuomioistuimessa. Määräysten rikkomistilanteessa voidaan tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten.

19 § Määräyksistä poikkeaminen

Ympäristönsuojelulain 19 §:n 3 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää erityisistä syistä poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksistä. Lähtökohtana on, että määräyksistä poiketaan vain harvoin yksittäisissä tapauksissa. Näissä tapauksissa ympäristönsuojeluviranomainen arvioi asiantuntemuksellaan, onko kyseessä sellainen erityinen syy, johon vedoten määräyksistä voidaan myöntää poikkeus.

6 Luku Voimaantulomääräykset

20 § Voimaantulo

Kaupungin-/kunnanvaltuusto päättää ympäristönsuojelumääräysten antamisesta siten kuin ympäristönsuojelulain 19 §:ssä on säädetty.

Ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä koskeva päätös annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta.

Ympäristönsuojelumääräykset ovat tulleet voimaan Mikkelissä, Hirvensalmella, Ristiinassa, Mäntyharjulla, Pertunmaalla ja Suomenniemellä 19.12.2012.